

Zbirka odločb sodne prakse

Zadeva C-333/13

Elisabeta Dano

in

**Florin Dano
proti
Jobcenter Leipzig**

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe,
ki ga je vložilo Sozialgericht Leipzig)

„Predhodno odločanje — Prosto gibanje oseb — Državljanstvo Unije — Enako obravnavanje — Državljeni države članice, ki ne opravljajo poklicne dejavnosti in ki prebivajo na ozemlju druge države članice — Izključitev teh oseb iz posebnih denarnih dajatev, za katere se ne plačujejo prispevki v skladu z Uredbo (ES) št. 883/2004 — Direktiva 2004/38/ES — Pravica do prebivanja več kot tri mesece — Člena 7(1)(b) in 24 — Pogoj zadostnih sredstev“

Povzetek – Sodba Sodišča (veliki senat) z dne 11. novembra 2014

1. *Socialna varnost — Delavci migranti — Enako obravnavanje v smislu člena 4 Uredbe št. 883/2004 — Področje uporabe — Posebne dajatve, za katere se ne plačujejo prispevki — Vključitev*

(Uredba Evropskega parlamenta in Sveta št. 883/2004, členi 3(3), 4 in 70; Uredba Sveta št. 1247/92, uvodni izjavi 3 in 7)

2. *Socialna varnost — Delavci migranti — Direktiva 2004/38 — Dajatve socialne pomoči — Pojem — Posebne dajatve, za katere se ne plačujejo prispevki iz člena 70(2) Uredbe št. 883/2004 — Vključitev*

(Uredba Evropskega parlamenta in Sveta št. 883/2004, člen 70(2); Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2004/38, člen 24(2))

3. *Državljanstvo Unije — Pravica do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic — Direktiva 2004/38 — Načelo enakega obravnavanja — Obveznost države članice gostiteljice, da podeli pravico do socialne pomoči državljanom drugih držav članic, ki ne opravljajo poklicne dejavnosti — Pogoji — Bivanje na ozemlju države članice gostiteljice ob spoštovanju pogojev iz Direktive — Obveznost državljana Unije, ki ne opravlja poklicne dejavnosti, da ima dovolj sredstev zase in za svoje družinske člane*

(Uredba Evropskega parlamenta in Sveta št. 883/2004, člena 4 in 70; Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2004/38, uvodna izjava 10 ter člena 7(1)(b) in 24(1))

4. *Vprašanja za predhodno odločanje — Pristojnost Sodišča — Meje — Predlog za razlago Listine Unije o temeljnih pravicah — Predmet nacionalnega spora, ki nima nobene navezne okoliščine s pravom Unije — Nepristojnost Sodišča*

(člen 6(1) PEU; člen 267 PDEU; Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, člen 51(1); Uredba Evropskega parlamenta in Sveta 883/2004, člen 70; Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2004/38)

1. Uredbo št. 883/2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti, kakor je bila spremenjena z Uredbo št. 1244/2010, je treba razlagati tako, da „posebne dajatve, za katere se ne plačujejo prispevki“ v smislu členov 3(3) in 70 te uredbe, spadajo na področje uporabe člena 4 navedene uredbe.

Po eni strani je namreč iz besedila člena 3 Uredbe št. 883/2004 jasno razvidno, da se ta uredba uporablja za posebne denarne dajatve, za katere se ne plačujejo prispevki. Po drugi strani, čeprav drži, da zaradi člena 70(3) te uredbe nekaterih določb te uredbe izjemoma ni mogoče uporabiti za navedene dajatve, pa njen člen 4 ne spada mednje. Nazadnje, iz uvodnih izjav 3 in 7 Uredbe št. 1247/92 je razvidno, da je za posebno določbo, ki je bila s to uredbo uvedena v Uredbo št. 1408/71, značilno, da ni mogoče izvoziti posebnih denarnih dajatev, za katere se ne plačujejo prispevki v zameno za enako obravnavanje v državi stalnega prebivališča.

(Glej točke 49, od 51 do 55 in točko 1 izreka.)

2. „Posebne denarne dajatve, za katere se ne plačujejo prispevki“, iz člena 70(2) Uredbe št. 883/2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti, kakor je bila spremenjena z Uredbo št. 1244/2010, spadajo pod pojem „pravice do socialne pomoči“ v smislu člena 24(2) Direktive 2004/38 o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic. Navedeni pojem se namreč nanaša na vse sisteme pomoči javnih organov, ne glede na nacionalno, regionalno ali lokalno raven, za katere lahko zaprosi posameznik, ki nima zadosti sredstev za kritje svojih osnovnih potreb ali osnovnih potreb svojih družinskih članov in za katerega torej obstaja tveganje, da bo med prebivanjem postal breme za javne finance države članice gostiteljice, ki bi lahko vplivalo na celotno raven pomoči, ki jih ta država članica lahko dodeli.

(Glej točko 63.)

3. Člen 24(1) Direktive 2004/38 o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic v povezavi s členom 7(1)(b) te uredbe ter člen 4 Uredbe št. 883/2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti, kakor je bila spremenjena z Uredbo št. 1244/2010, je treba razlagati tako, da ne nasprotujejo ureditvi države članice, v skladu s katero so državljani drugih držav članic izključeni od prejemanja nekaterih „posebnih dajatev, za katere se ne plačujejo prispevki“, v smislu člena 70(2) Uredbe št. 883/2004, medtem ko so te dajatve zagotovljene za državljane države članice gostiteljice v enakem položaju, če ti državljani drugih držav članic v državi članici gostiteljici nimajo pravice do prebivanja na podlagi Direktive 2004/38.

V skladu s členom 24(1) Direktive 2004/38 bi morali vsi državljani Unije, ki na podlagi navedene direktive prebivajo na ozemlju države članice gostiteljice, uživati enako obravnavanje kot državljani te države članice v okviru Pogodbe. Iz tega sledi, da državljan Unije, kar zadeva dostop do navedenih socialnih dajatev, lahko zahteva enako obravnavanje kot državljani države članice gostiteljice le, če na ozemlju države članice prebiva ob spoštovanju pogojev iz Direktive 2004/38. Dopustiti, da osebe, ki nimajo pravice do prebivanja na podlagi Direktive 2004/38, lahko zahtevajo priznanje pravice do socialnih dajatev pod enakimi pogoji, kot so tisti, ki veljajo za državljane, bi bilo v nasprotju s ciljem navedene Direktive, ki je naveden v njeni uvodni izjavi 10, s katerim se želi izogniti temu, da bi državljani Unije, ki so državljani drugih držav članic, postali nesorazmerno breme sistema socialne pomoči v državi članici gostiteljici.

Glede državljanov Unije, ki ne opravljajo poklicne dejavnosti, ki so v državi članici gostiteljici prebivali več kot tri mesece, vendar manj kot pet let, je treba preveriti, ali so bili v zvezi s prebivanjem navedenih državljanov spoštovani pogoji iz člena 7(1)(b) Direktive 2004/38, med katerimi je tudi obveznost za državljana Unije, ki ne opravlja poklicne dejavnosti, da ima dovolj sredstev zase in za svoje družinske člane. Država članica mora torej na podlagi te določbe imeti možnost zavrniti dodelitev socialnih dajatev ekonomsko neaktivnim državljanom Unije, ki izvajajo pravico do prostega gibanja zgolj z namenom, da bi prejeli socialno pomoč v drugi državi članici, čeprav nimajo zadostnih sredstev za priznanje pravice do prebivanja. Zato je treba opraviti konkreten preizkus ekonomskega položaja posamezne zainteresirane osebe, brez upoštevanja zahtevanih socialnih dajatev.

Ta ugotovitev velja tudi v zvezi z razlago člena 4 Uredbe št. 883/2004, saj se „posebne denarne dajatve, za katere se ne plačujejo prispevki“ v smislu člena 70(2) navedene uredbe, v skladu z odstavkom 4 tega člena dodelijo izključno v državi članici, v kateri zainteresirana oseba prebiva, in to v skladu z zakonodajo te države članice.

(Glej točke 68, 69, 74, 76, 78, 80, 83, 84 in točko 2 izreka.)

4. Namen člena 70 Uredbe št. 883/2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti, kakor je bila spremenjena z Uredbo št. 1244/2010, ki opredeljuje pojem „posebne denarne dajatve, za katere se ne plačujejo prispevki“, ni določiti vsebinske pogoje upravičenosti do navedenih dajatev. Te pogoje torej določi zakonodajalec vsake države članice. Ker navedeni pogoji ne izhajajo niti iz Uredbe št. 883/2004 niti iz Direktive 2004/38 ali drugih aktov sekundarne zakonodaje Unije in so torej države članice pristojne za to, da določijo pogoje dodelitve takih dajatev, so te pristojne tudi za opredelitev obsega socialnega kritja, ki se zagotovi s takimi dajatvami.

Zato države članice z opredelitvijo pogojev in obsega dodelitve posebnih denarnih dajatev, za katere se ne plačujejo prispevki, ne izvajajo prava Unije.

Iz tega sledi, da Sodišče ni pristojno za odgovor na vprašanje, ali je treba člene 1, 20 in 51 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah razlagati tako, da državam članicam nalagajo dodelitev državljanom Unije dajatev iz okvira temeljnega zagotavljanja dajatev, za katere se ne plačujejo prispevki in ki omogočajo stalno prebivanje, ali pa lahko te države to dodelitev omejijo na zagotovitev potrebnih sredstev za vrnitev v državo izvora.

(Glej točke od 87 do 92.)